

AZ 1526. ÉVI MOHÁCSI CSATA RÉGÉSZETE: RÉGI EREDMÉNYEK, A KAPCSOLÓDÓ RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓK BEMUTATÁSA ÉS ÚJABB KUTATÁSI PERSPEKTÍVÁK¹

POLGÁR BALÁZS
HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

A jelen tanulmány a középkori magyar államiság szempontjából szimbolikus jelentőségű 1526. évi mohácsi csata régészeti kutatásával foglalkozik. A mohácsi csata a hadtörténeti kutatás által az egyik legrégebb óta vizsgált magyarországi összecsapás. Az 1526. évi magyarországi török hadjárat döntő összecsapásának hadtörténeti kutatása több mint száz éves múltra tekint vissza. A Brodarics István kancellár vitairatában megnevezett és a csata egyik legfontosabb topográfiai tereppontjának tartott Földvár falu téves lokalizációja – több, a csatára vonatkozó topográfiai, illetve rekonstrukciós elméletet is generálva – hosszú ideig tévútra vezette a kutatókat. A csatával kapcsolatos hadtörténeti kérdések megválaszolását a korábban ismert, biztosan az eseményekhez köthető kisszámú régészeti emlék (köztük a sátorhelyi tömegsírok) alapvetően nem segítette. Szűcs József helytörténész és Négyesi Lajos hadtörténész majsi terepkutatásai, valamint az összecsapás legújabb, B. Szabó János nevéhez köthető hadtörténeti vonatkozású szintetizálása ugyanakkor új szakaszt nyitottak a csata terepi vizsgálatában. Tanulmányomban alapvetően a mohácsi csata régészeti kutatásának szintetizálására vállalkozom. Kísérletet teszek a csatatér topográfiájának a leírására, valamint a sátorhelyi tömegsírokra, Földvár faluhelyre és a Török-dombra vonatkozó, több

¹ A jelen kézirat a „*Mohács 1526–2026 – Rekonstrukció és emlékezet*” elnevezésű pályázathoz és az ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola Régészeti Programján készül, „*Oszmán-török kori csataterek régészeti kutatása Magyarországon*” című disszertációhoz kapcsolódó kutatás eredménye.

Szulejmán szultán naplója. Fordította: *Thúry József*. In: Mohács emlékezete. Szerk.: *Katona Tamás*. Budapest: Magyar Helikon, 1976. 157–181. o.

Szurmay 1901.

Szurmay Sándor: A mohácsi hadjárat 1526-ban. Budapest: Pesti Nyomda, 1901.

Új híradás 1976.

Új híradás. Hogyan esett meg a magyarországi csata a török császárral. Ott volt egy ember Bécsből, és utána megírta Ottingenbe. 1526. Fordította: *Katona Tamás*. In: Mohács emlékezete. Szerk.: *Katona Tamás*. Budapest: Magyar Helikon, 1976. 150–151. o.

Weller 1872.

Emil Weller (Hrsg.): Die ersten deutschen Zeitungen. Tübingen: Litterarischer Verein, 1872.

Wicker 2002.

Wicker Erika: Bácsalmás – Óalmás, Homokbánya 16-17. századi rác temetője. A Hódoltság régészeti kutatása. Opuscula Hungarica III. Szerk.: *Gerelyes Ibolya – Kovács Gyöngyi*. Budapest, 2002. 225–236. o.

Zichy 1871.

Codex diplomaticus domus senioris comitum Zichy de Zich et Vásonkeő. I. Szerk.: *Nagy Imre, Nagy Iván, Véghely Dezső*. Pest / Budapest: Magyar Történelmi Társulat, 1871.

Zichy 1894.

Codex diplomaticus domus senioris comitum Zichy de Zich et Vásonkeő. VI. Szerk.: *Nagy Imre*. Budapest: Magyar Történelmi Társulat, 1894.